

Aktuálne otázky duálneho vzdelávania v rezorte dopravy a výstavby

záznam z konferencie

V priestoroch Ministerstva dopravy a výstavby SR (ďalej len „MDV SR“) sa dňa **27. marca 2018** uskutočnila konferencia pod záštitou ministra dopravy a výstavby SR na tému **Aktuálne otázky duálneho vzdelávania v rezorte dopravy a výstavby**. Organizátormi konferencie boli MDV SR, Únia dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, partnerom podujatia bol Štátny inštitút odborného vzdelávania.

Cieľom konferencie bolo vytvorenie priestoru pre komunikáciu o potrebných zmenách na základe prvotných skúseností s duálnym vzdelávaním v rezorte a riešenie aplikačných problémov. Účastníkmi boli najmä zástupcovia Národnej rady SR, ústredných orgánov štátnej správy, profesijných a stavovských organizácií, odborových zväzov a združení, stredných odborných škôl a zamestnávateľov.

Konferenciu otvoril minister dopravy a výstavby SR Arpád Érsek. Vyzdvihol systém duálneho vzdelávania ako významný nástroj na znižovanie nezamestnanosti mladých ľudí a odstránenie nesúladu medzi pripravenosťou absolventov stredných odborných škôl (ďalej len „SOŠ“) vstupujúcich na trh práce a potrebami zamestnávateľov. Systém duálneho vzdelávania v rezorte zohráva dôležitú úlohu v osvojení si pracovných návykov priamo vo výrobnom procese, pri plynulom prechode zo vzdelávania na výkon povolania v nadväznosti na potreby pracovného trhu, finančnom a hmotnom zabezpečení žiaka zamestnávateľom a získaní pracovnej zmluvy po skončení štúdia.

Na pripravované legislatívne zmeny zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov poukázal zástupca Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR. Týkajú sa rozsahu praktického vyučovania pre malé a stredné podniky, zjednodušenia overenia spôsobilosti zamestnávateľa poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, spresnenia funkčnosti výkonu hlavného inštruktora i povinnosti inštruktorov, podnikovej školy so zvýšenými finančnými bonusmi, určovania počtu žiakov pre jednotlivé študijné a učebné odbory a priechodnosti ďalších finančných stimulov pre vzpruženie systému duálneho vzdelávania. V rámci systému duálneho vzdelávania sa zvyšuje rozsah pracovného vyučovania vykonávaného v dielni na 50 %, čím sa umožní flexibilnejšie rozloženie prípravy v rámci organizácie výchovno-vzdelávacieho procesu. Odstránenie lehôt na podanie žiadosti o overenie spôsobilosti a nahradenie predloženia konkrétnych dokumentov čestnými vyhláseniami by malo pomôcť znížiť administratívnu záťaž pre zamestnávateľov v procese certifikácie. Zvýšené finančné stimuly by sa mali týkať sumy paušálnych výdavkov odpočítateľných od základu dane na žiaka v závislosti od počtu poskytnutých hodín praktického vyučovania. SOŠ vítajú aj návrh na zrušenie krátenia normatívu.

Skúsenosti so zavedením systému duálneho vzdelávania predstavil zástupca Bratislavského samosprávneho kraja. Na základe požiadaviek zamestnávateľov sa Bratislavský samosprávny kraj zapojil do procesu modernizácie učebných osnov. Poskytnutím finančného ohodnotenia a štipendií sa podieľal na zvýšení motivácie žiakov k lepším študijným výsledkom. V rámci skvalitnenia spolupráce škôl a zamestnávateľov participoval aj na zjednodušení spracovania administratívy pre vstup do systému duálneho vzdelávania, na zavádzaní odborov vhodných výlučne na duálne vzdelávanie a na organizácii rozsiahlej kampane náboru na štúdium na SOŠ.

Zástupca Štátneho inštitútu odborného vzdelávania informoval o aktivitách v rámci Národného projektu „Duálne vzdelávanie a zvýšenie kvality a atraktivity odborného vzdelávania a prípravy“. Organizujú sa jednodňové semináre pre základné školy, ktoré poskytujú výchovným poradcům a triednym učiteľom 8. a 9. ročníkov potrebné informácie o duálnom vzdelávaní a o žiadaných profesiách na trhu práce. Zodpovedané sú otázky týkajúce

sa úlohy základnej školy v procese duálneho vzdelávania, odborov, ktoré sú do systému zahrnuté, aké výhody a možnosti v kariére môžu žiaci v duálnom vzdelávaní získať. Súčasťou stretnutí je prezentácia ponuky učebných a študijných odborov pre školský rok 2018/2019 a predpoklady na školský rok 2019/2020 zo strany zamestnávateľov zapojených do systému duálneho vzdelávania. V ďalšej fáze projektu sa bude klást' dôraz na prehĺbenie prepojenia vzťahu zamestnávateľ – SOŠ – žiak, vytvorenie jednotného informačného prostredia pre systém duálneho vzdelávania a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania vrátane prípravy inštruktorov, majstrov a učiteľov.

Prezentácie zástupcov zamestnávateľov a SOŠ s dopravným a stavebným zameraním, ako aj zameraním na cestovný ruch, poukázali na potrebu zvýšenej motivácie zamestnávateľov a žiakov na vstup do systému a na potrebu zvýšenia uplatniteľnosti absolventov SOŠ na trhu práce. Medzi očakávané prínosy duálneho vzdelávania pre školy patrí najmä zapojenie pedagógov do inovačného vzdelávania u zamestnávateľa a materiálno-technická podpora výučby zo strany zamestnávateľov. Zamestnávatelia kladú dôraz na rozvoj odbornosti a zručnosti počas praktického vyučovania u žiakov a na podporu čo najskoršieho zaradenia absolventov do pracovného procesu. Zároveň uprednostňujú spoluprácu so školami s dlhou tradíciou a vysokou kvalitou vzdelávacieho procesu.

Účastníci konferencie poukázali na nevyhnutnosť aktívnej spolupráce zamestnávateľov a ďalších zainteresovaných subjektov pri aplikácii systému duálneho vzdelávania v rezorte, na dôležitosť rozvíjania spolupráce škôl a zamestnávateľov najmä formou propagačných aktivít, získavaním a poskytovaním materiálnej a finančnej podpory, spoluúčasťou zamestnávateľov na náboroch žiakov, odbornými prednáškami a exkurziami pre školy. Formy náboru žiakov sa realizujú v rámci dní otvorených dverí u zamestnávateľa či SOŠ, ukázkami výkonu povolání, predstavením zamestnávateľa počas rodičovského združenia na základných školách, organizovaním súťaží a kultúrno-spoločenských podujatí pre žiakov. Aktívnu propagáciu duálneho vzdelávania je potrebné zabezpečiť aj prostredníctvom médií.

Pre kvalitnú a odbornú implementáciu systému duálneho vzdelávania je potrebné zvýšiť náročnosť a kvalitu vzdelávania aj pedagogických zamestnancov SOŠ a základných škôl. Už na základných školách sa žiada vytvorenie profesionálneho systému smerovania žiaka k povolaniu, ktorého základom bude zosúladenie jeho predpokladov s požiadavkami trhu práce. Pre úspech systému duálneho vzdelávania je potrebné upriamiť pozornosť žiaka a jeho rodičov na možnosti štúdia na SOŠ. Je potrebné správnym a pútavým spôsobom nasmerovať orientáciu žiakov na ponuku povolání a konečný výber školy, v ktorej sa budú pripravovať na svoju budúcu profesiu.

Účastníci sa na základe výsledkov konferencie a vzájomnej diskusie uzniesli na nasledujúcich záveroch:

- 1. Konferencia potvrdila nevyhnutnosť pravidelnej a vzájomnej výmeny skúseností a poznatkov z dôvodu potreby riešenia nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily v rezorte dopravy a výstavby a jeho negatívneho dosahu na trh práce.**
- 2. Účastníci konferencie deklarujú spoločnú vôľu podporovať systém duálneho vzdelávania v rámci svojich kompetencií a spolupracovať pri zabezpečení kvalifikovanej pracovnej sily v chýbajúcich profesiách v rezorte dopravy a výstavby.**
- 3. Účastníci konferencie sa dohodli na potrebe napomáhať koncepčným a legislatívnym zmenám, ktoré budú vytvárať vyhovujúce podmienky na rozvoj odborného vzdelávania a prípravy vrátane duálneho vzdelávania podľa požiadaviek trhu práce.**
- 4. MDV SR v spolupráci so zástupcami zamestnávateľov, zamestnancov a ďalších participujúcich subjektov budú naďalej aktívne pomáhať eliminácii nedostatkových profesií v rezorte dopravy a výstavby.**